

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ - CULTURALĂ

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

Adunarea Eparhială.

Cuvântarea

P. Sf. Sale Episcopul Aradului, Dr. Grigorie Gh. Comșa, ținută la deschiderea Adunării Eparhiale din 28 Aprilie 1929.

Onorată Adunare Eparhială!

Nădejdea neasfințită a strădanților noastre de un an, se proiectează cu fermă hotărâre asupra lucrărilor sesiunii prezente a Adunării noastre eparhiale. Ne-am întrunit azi aici nu pentru a ne lăuda că în lupta noastră am fi ajuns culmile luminate de Dumnezeu, ci spre a ne mângâia conștiința că am căutat, am încercat să trăim în Hristos.

Nu am venit aici spre a ne lăuda cu bogăția de cunoștințe ce o am avea despre Hristos, ci spre a vedea ce am făcut și ce trebuie să mai facem spre a trăi în Hristos, căci creștinul nu este o abstracție, ci trebuie să fie stăpânirea lui Hristos asupra rosturilor vieții noastre. Această stăpânire a lui Hristos trebuie să se manifesteze mai întâi sub forma de jertfe, căci creștinul ortodox trebuie să trăiască cu toată viața lui în duhul ortodoxiei și să se jertfească pentru idealurile ei sfinte. S'a dus dintre noi simbolul jertfei până la uitare de sine. În 28 Martie a. c. am dus la groapă pe soarele binefăcător al Bisericii, binefăcătorul Emanuil Ungureanu, care a sintetizat în chip muștrător pentru mulți oameni cu dare de mână, — datorita de jertfă, fără de care nimeni nu are dreptul să spună că și-a făcut datoria.

Căci să nu uităm: mulți critică stări și fapte din domeniul Bisericii, dar o iresponsabilitate somptuoasă li așează în rândul celor ce cred că și fără de jertfe ei pot grăi în numele Mamei celei bune, care le dăruiește onoruri cu prisosință. Nu facem recriminări, dar ochiul nostru privește în reveria lui spre vechii boeri

și Domni, cari cu sinceritate jertfeau din averile lor, pentru Biserici, mănăstiri și Spitale, — sprijinind pe scriitori, zugravi și cioplitorii în piatră, — dar ne întristăm că mulți bogați de azi nu-și deșteaptă dinlăuntru ochiul închis pe din afară.

Ne mângăem totuși cu câteva realități subtile de jertfă. Chiar în clipa în care examinez tablourile comparative ale dăruirilor făcute în anii 1927 și 1928 am primit în dar dela preotul Ioan Hălmăgean din Igrîș o sfântă Evanghelie iar dela dl. Dr. Liviu Hălmăgean, medic din Arad, o sfântă Cruce pentru Capela Curții Episcopale. Această plăcută coincidență îmi dă sentimentul că duhul de jertfă al credincioșilor va crește.

În întreaga eparhie în anul 1927 s'au făcut dăruiri, de către particulari în suma de Lei 2.407.319, iar în anul 1928 în suma de Lei: 4.696.708, deci un plus de Lei 2.289.389.

Din concepția despre jertfă putem judeca toată atitudinea vieții creștine în eparhie. Pe urma misiunilor religioase poporul s'a apropiat în număr mai pronunțat de taina Sf. Pocăințe și a Sf. Impărtășiri. Fondurile săracilor au exercitat caritate creștinească laudabilă.

Cu prilejul misiunilor religioase și al conferințelor preoțești s'a combătut concubinajul și alte scăderi morale, simțindu-se o ameliorare a situației. Am dat instrucțiuni speciale cu privire la propaganda misionară în eparhie. Am continuat vizitațiile canonice, cercetând 38 de parohii, între cari și cele 6 parohii rămase în Jugo-Slavia. Nu voi uita niciodată lacrimile de

bucurie ale fraților noștri despărțiți geograficește de noi.

Un pas simțitor s'a făcut pe calea progresului prin: Biblioteca Creștinului ortodox, — care este acum la Nr. 60 și cu mare bucurie putem anunța colaborarea distinsului profesor universitar și savant teolog dela universitatea din Cernăuți, Dr. Vasile Gheorghiu. Din toate colțurile țării este căutată această bibliotecă, făcându-se comenzi de mii și mii de exemplare, — ceea ce demonstrează marea ei utilitate. Ceea ce putem cere aici, este să nu se aștepte ca Biblioteca aceasta să facă dintr'odată tot ceea ce nu au făcut alții sau pot face și alții. Să se aibe în vedere că abia suntem la începutul muncii asupra căreia cerem binecuvântarea lui Dumnezeu.

Este locul aici să accentuăm că această bibliotecă nu se ocupă numai cu sectarii, ci expune părți diferite din doctrina Bisericii, deci are o parte pozitivă prea puțin cunoscută de popor, ceea ce și explică în parte alunecările dela credință.

Era timpul suprem să avem broșuri pentru popor, căci în domeniul literar-bisericesc, teologic, abia numai pentru preoți s'a scris până acum. Ne bucurăm că unii învățători s'au pus în serviciul propagandei religioase, venind în ajutorul preoților.

Cu vie satisfacție ne gândim la preoțimea noastră, care și în cursul anului trecut ne-a ajutat în opera grea a mântuirii sufletelor. Mulțumim preoților harnici, cari ne-au înlesnit să ne putem face datoria.

Ne gândim cu recunoștință mai ales la preoții din ținuturile muntoase sărace, cu sate necontaminate de sectari. Am cercetat la ei acasă pe acești preoți-mucenici, încartiruiți în cine știe ce căsuțe sărăcicioase și pot zice că ei își fac datoria. Astfel am îndreptățirea să cer priviri de o mai reală pătrundere tuturor celor cari găsesc de cuviință să creadă că nu ar mai exista legătură patriarhală între cler și popor.

Clerul acesta a dovedit că știe să facă ordine și în privința administrării averilor parohiale. Bugetele și conturile de gestiune ale parohiilor sunt în ordine și mecanismul administrativ al eparhiei merge progresiv spre desăvârșire.

Firește că se ivesc și cazuri izolate când anumite persoane ar trebui să fie mai atașate Sfântului Altar. Simțul răspunderii, pătrunderea religioasă, vor îndrepta însă lucrurile. Putem spune că grație preoților buni se resimte un reviriment laudabil în cuprinsul eparhiei. Deși nu avem încă o ascensiune vertiginoasă spre

desăvârșirea operei noastre, — avem nădejdea să putem vorbi de înfăptuiri viitoare.

Din rapoartele secțiilor singuraticice ale Consiliului Eparhial se văd înfăptuirile unul an și se va vedea cât de necesar este să punem la contribuție toată râvna, capacitatea, inteligența și ambiția nobilă a tuturor spre a ne lăuda cu realizări creștine. Firește că realizările viitoare atârnă de sinceritatea luptei și dragostea dintre noi. În privința aceasta, — dați-mi voie, să spun următoarele: numai inimile bune pot face fonduri pentru săraci, numai inimile înțeleghătoare se pot asocia în reuniuni bisericești și culturale.

Numai iubirea noastră reciprocă va putea face pe sectari să părăsească rătăcirea, zicând: să mergem înapoi între frații cari se iubesc unul pe altul.

Cu vrajbă și ură nu putem consolida stări și situații. Biserica noastră are rol de împăciuitoare între frații cari stau ca adversari pe tărâmurile profane. Dar ca să avem autoritatea cuvenită, noi cei bisericești trebuie să ne înfrățim și de sigur că prin muncă iar nu prin nelucrare. Așteptăm ca în parohiile cu mai mulți preoți aceștia să arate o iubire desăvârșită. Înfrățirea la muncă ne va face tari. Căci iubirea este tare ca moartea. Precum moartea omoară corpul — zice Sf. Grigorie, — așa și iubirea celor netrecătoare va ucide iubirea lucrurilor trecătoare. Nici un sfânt n'ar fi putut muri pentru Hristos, dacă în sufletul lui nu ar fi murit mai înainte pentru cele trecătoare ale lumii.

Să ne deschidem inimile unul pentru altul și să muncim frățește pe întreg ogorul sfintei biserici ortodoxe-române din întreaga țară și atunci vom birui. În spiritul sincerității și al dragostei să utilizăm energiile sufletești cu cari ne-a înzestrat bunul Dumnezeu.

Cu alte cuvinte prin activarea Evangheliei lui Hristos, prin aplicarea în viață a gândirii creștine să muncim înainte!!! Adăpându-ne din apa cea vie dorită de femeia Samarineancă, să realizăm opere din ce în ce mai laudabile spre mărirea lui Dumnezeu, spre cinstea Bisericii noastre strămoșești și a Patriei Române!

Cu această nădejde deschid sesiunea ordinară a Adunării Eparhiale.

Bucurii reale.

De Ț Grigorie
Episcopul Aradului.

Spuneam în numărul precedent al foii noastre eparhiale că lumea dincolo de simțuri cucereste teren. Cel obicinuiți a-și depăna viața

în cadrul unul ritm cunoscut, la aparență nu mai au emotivități puternice. Sufletul lor sgu-duit de accentele materialiste ale vremii pare a rămâne indiferent la orice vibrație a spiritualității.

Am verificat însă în 28 April a. c. că ceea ce de multe ori ni se pare imposibil, tinde spre realizare. Vibrația religioasă a sufletelor intelectualilor noștri poate nici odată nu a primit o verificare mai concludentă decât cu acel prilej.

Sufletul nu se mulțumește cu teorii din domeniul utopiilor. El cere libertate și nicăieri nu este sufletul mai la largul lui decât în fața nemărginirii, a infinitului. El voește să vâslească în larg. El nu se mulțumește să trăiască din impresii profane. Cine ar fi crezut că un anunț al unei modeste publicații, să miște suflete și inimi?! Aveam certitudinea că sufletele intelectualilor nu sunt stăpânite de sentimente cari să încremenească simțirea și cugetarea mistică. Știam că deși nu toți intelectualii noștri vin regulat la sf. biserică, nu nepăsarea îi ține departe de Casa Domnului.

Dar ce putere tainică s'a ascuns în anunțul modestel noastre publicații: „Glasul Domnului“ al parohiei noastre din Arad? Acolo se spunea doar atât că preotul nostru Toma Chiricuță din București vine să predice în Catedrala noastră din Arad. De sigur nu era un fapt divers. Să vii din București ca să predici în Arad! Oh nu! Știrea aducea ceva element din domeniul lucrurilor rare.

Să reconstituim unele evenimente din anul trecut. La sfârșitul lunii Octombrie 1928 s'a ținut în Arad congresul preoților misionari din țară. Neuitate rămân multe impresii culese atunci. Preoții misionari au admirat vorba caldă și convingătoare a unui tânăr avocat din Arad, care trecuse pe un teren atât de puțin exercitat de către intelectuali. În sufletul clasei noastre culte din Arad, cu prilejul congresului misionar s'a petrecut ceva.

Dacă într'un lac liniștit arunci o piatră, nenumărate valuri se produc. În sufletul liniștit al intelectualilor noștri congresul misionar din Arad, era distribuitorul unor accente de preocupări serioase. Intelectualii erau puși în situația să vadă că preoțimea noastră luptă pentru puritatea cristalină a sufletului românesc.

Și publicația din „Glasul Domnului“ avu un efect miraculos. Avocați, medici, ingineri, ofițeri, profesori și profesoare în număr foarte mare veniseră în ziua de 28 April să asculte predica părintelui Chiricuță în Catedrala noastră. De sigur faima de consacrat predicator a

Prea Cucernicului nostru prieten s'a atașat la farmecul noutății. Dar nu fioruri vagi au străbătut sufletul intelectualilor, pe cari nu-i mai încăpea biserica.

Ce s'a întâmplat atunci? Sufletele au avut senzația primăverii! Am văzut intelectuali lacrimând alături de simplii credincioși! Mulțumescu-ți Doamne că ne-ai dat această bucurie. Cu toții, Te rugăm Doamne, dă-ne cât mai des această bucurie a lacrimilor, căci curate sunt mărețele de rouă, ce resfrâng razele soarelui, dar mai curate sunt sufletele cari nu-și ascund lacrimile în fața lui Dumnezeu.

Noi, cei bisericesti pe lângă bucurie, ne-am ales cu un prețios învățământ. Când credincioșii noștri nu vin la noi, datorie avem să mergem noi la dânșii. Vestea despre predica părintelui Chiricuță, a fost o simplă veste, dar vă întreb, ce era oare dacă intelectualii din Arad n'ar fi auzit de ea?

Zece Mai.

Vineri în zece Mai a. c., se comemorează în toată țara românească, cu o solemnitate înălțătoare de inimi, aniversarea de zece Mai, când țîșnesc fiori sfinți din întâmplările trecutului neamului românesc.

Acest praznic național al tuturor Românilor, cuprinde în sine și sintetizează, prăznuirea celor mai mărețe și glorioase momente din istoria noastră națională.

În aceasta mare zi, sărbătorim pe lângă unirea principatelor: proclamarea independenței regatului Român, pecetluită la 1878 cu sânge românesc, vărsat pe câmpiile Bulgariei. În 10 Mai 1881, s'a încoronat cel dintâi Rege al Românilor, viteazul principe Carol I, cu coroana de oțel, făurită din tunurile luate dela Turci.

În zece Mai a. c. însă, prăznuim comemorarea celui mai mare și înălțător act din istoria națională: împlinirea a zece ani dela realizarea nădejdlor de veacuri, ale Românilor subjugăți și risipiți sub diferite împărății streine. Unirea într'o împărăție mare, frumoasă și fericită a tuturor fiilor neamului nostru. Unirea Basarabiei proclamată la Chișinău, unirea Bucovinei decisă cu mare însuflețire la Cernăuți și unirea Ardealului proclamată în falnica cetate dela Alba Iulia.

Ideia națională propagată de biserica românească dela zămislirea neamului nostru, a biruit. Instinctul național cântat așa de frumos de: preoții, poeții, istoricii și literații neamului

nostru, a doborât granițele absurde dintre fiii aceluiaș neam.

Cuvintele poetului: „Români din patru unghiuri uniți-vă”, s'au realizat prin voia lui Dumnezeu și vitejia legendară a celor 800.000 martiri.

Deci ziua de zece Mai, este praznicul nostru mare și scump, care se confundă cu însași istoria Neamului și Patriei noastre.

Aceasta sărbătoare ni-se prezintă și ca o adevărată necesitate națională.

Amintirile trecutului glorios și plin de fapte mari, trebuie să ne fie o pildă vie a bărbăției, și a muncii asidue pentru viitor.

Comemorând trecutul glorios al neamului nostru, ne facem datoria către România Mare, care este încoronarea jertfelor seculare și sforțărilor uriașe pentru a ne păstra limba și legea în viforul celor mai năprasnice urgii, din câte a cunoscut istoria.

Ne închinăm cu adâncă smerenie, înaintea sufletelor marilor bărbați români cari, au pregătit, împlinirea visului nostru de veacuri. Ne descoperim cu mândrie în fața drapelului, sub ale căror falduri au luptat și au căzut eroii noștri.

Biserica noastră ortodoxă, va preamări pururea memoria acestor martiri, cari s-au sacrificat pe Altarul scumpei Noastre Patrii.

De acum înainte, cerem ca ajutorul și harul lui Dumnezeu să se reverse asupra Neamului și Patriei noastre, căci temelile viitorului și propășirii noastre sunt bine așezate. Dar pe lângă ajutorul lui Dumnezeu, soarta ce ne așteaptă depinde de cuminența și munca noastră intensivă și bine chibzuită.

Deci fie care român, să-și facă datoria.

Historicul Unirii Ardealului cu Regatul României.

În ziua de 1 Decembrie 1918, ora 10^{1/2}, Regele Ferdinand I și fostul principe moștenitor, înconjurați de Casa civilă și militară, au asistat la Te-Deumul ce s'a oficiat la Sfânta Mitropolie pentru realizarea marelui act al unirii Ardealului cu Patria mamă.

Serviciul religios a fost oficiat de Nifon, Episcopul Dunării de Jos, înconjurat de înaltul Cler. O companie cu drapel a dat onorurile.

La Te-Deum au fost de față toți membri guvernului Brătianu, Corpul diplomatic, delegațiunea transilvăneană, compusă din Episcopul pe atunci, Miron Cristea, azi Patriarhul-Regent, Episcopul I. Hossu și d-nii Al. Vaida-Voevod și V. Goldiș, generalii și ofițerii superiori ai garnizoanei București, precum și o delegațiune a ofițerilor ardeleni.

După Te-Deumul dela Mitropolie a urmat recepțiunea în sala Tronului dela Palatul Regal.

La ora 11^{1/2} Regele Ferdinand și fostul principe moștenitor, precedați de Casa militară a suveranului, au intrat în sala Tronului.

D. V. Goldiș, Episcopul Miron și d. Vaida Voevod (delegațiunea transilvăneană) erau așezați în fața Suveranului.

D. Vasile Goldiș a înmănat Suveranului Actul unirii și apoi a rostit următoarele cuvinte:

Majestate!

„Românii din Transilvania Banat și țara ungu-rească, adunați prin reprezentanții lor legali la Alba-Iulia în ziua de 18 Noembrie (1 Decembrie) 1918, au decretat unirea lor și a acestor teritorii cu Regatul român. Prin această unire, după acea a Basarabiei, apoi a Bucovinei, s'a împlinit visul de o mie de ani al neamului românesc: Unirea într'un singur Stat a tuturor românilor.

Această unire este o pretențiune a istoriei și o pretențiune a civilizației omenești.

Ea este o pretențiune a istoriei fiindcă neamul românesc, dela zămislirea sa și până astăzi, a rămas unul și etnicește nedespărțit, posedând între aceleași margini geografice pământul Daciei lui Traian.

Deci, îmbucătățirea lui sub diferite dominațiuni străine a fost o nedreptate a istoriei.

Această nedreptate se înlătură astăzi.

Dar unirea tuturor Românilor într'un singur Stat este totdeodată și o pretențiune a civilizațiunii omenești. Progresul acestei civilizațiuni pretinde comuniunea noțiunilor într'o unire de ordin social superior, care să asigure libertatea și dreptatea deopotrivă pentru toate națiunile, mici și mari. Cu națiuni etnice și geograficește unitare, dar politicește rupte în bucăți, această comuniune a națiunilor este o imposibilitate.

Deci unirea tuturor Românilor într'un singur Stat rectifică o mare greșală a istoriei și se conformă necesităților civilizațiunii omenești. Tot astfel însă scopul istoric al acestei reuniri integrale a națiunii române are să fie potrivit cauzelor sale. Această unire pe deoparte va trebui să înfăptuiască gradul egalitatea condițiunilor de viață pentru toți indivizii cari o alcătuiesc, pe de altă parte, ea va trebui să se întemeieze pe principii de libertate și a egalei îndreptățiri a neamurilor.

Sire,

Unirea tuturor românilor într'un singur Stat a trebuit să vie. Ea s'a înfăptuit prin suferințe și sacrificii. Istoria se face prin legile fierii, mai presus de orice putere omenească, dar obiectul și mijlocul acestor legi este bietul muritor. Fericiți sântem noi românii de astăzi, că prin noi istoria săvârșește actul măreț al unirii tuturor românilor într'un singur stat și prea fericiți sântem că norocul tocmai acum a destinat Sta-

tutul român domnirea unui Rege mare, care a înțeles chemarea sfântă a istoriei și s'a făcut luceafăr conducător al sufletului românesc.

Pentru aceea, Sire, noi îți aducem pământul strămoșilor noștri, dar tot atunci noi îți aducem și sufletele tuturor românilor de azi, cari trăesc în Transilvania, Banat și țara ungurească. Primește, cu dragostea cu care Ți-o aducem, hotărârea de unire a acelor țări, primește jurământul de fidelitate și omagiul celor 4 milioane de români locuitori pe acel pământ și întinde asupra lor simțul puternic al Maiestății Tale.

Patru milioane de români, oțeliți prin suferinți, și tari în credință, ca stânca din munții Dulcelui Ardeal, strigă azi în extaz de fericire:

Trăiască Maestatea Sa Regele Ferdinand I.

Trăiască Maestatea Sa Regina Maria.

Trăiască scumpele odraste ale Dinastiei Române.

Trăiască fericita în veci, România Mare.

Răspunsul Regelui Ferdinand.

„In numele Românilor din vechiul Regat, din Basarabia și din Bucovina, astăzi uniți, cu profundă recunoștință primesc hotărârea fraților noștri de peste Carpați, de a săvârși Unitatea Națională a tuturor Românilor și declar pe veci unite în Regatul Român toate ținuturile locuite de Românii dela Tisa până la Nistru.

„Cu dragoste nețarmurită Mi-am închinat viața scumpului Meu popor, plin de credință în menirea lui istorică.

„Prin lupte și prin jertfe, Dumnezeu ne-a dat să înfăptuim azi aspirațiile noastre cele mai sfinte. Mulțumindu-i din adâncul sufletelor, ne îndreptăm gândurile către cei cari cu sângele lor au clădit noul temelie al dezvoltării noastre naționale.

„Prin devotamentul neclintit pentru opera lor, le vom arăta recunoștința noastră; prin ei vom asigura roadele binefăcătoare ale crudelor încercări.

„Pe acest temelie al unei puternice democrații și al vieții frățești între popoare, vom răspunde totdeauna simțimentelor aliaților noștri, alături de cari am luptat pentru marea cauză a dreptății și a libertății în lume.

„Să trăiască România pe veci unită!”.

SUMARELE

sesiunii ordinare din anul 1929 a Adunării eparhiale ținută în 28—30 April 1929.

Ședința I.

ținută la 28 April 1929, începând cu orele 12^{1/2} din zi.

Președinte: P. Sf. Sa Episcopul eparhial Dr. Grigorie Gh. Comșa. Secretar: Dr. Nicolae Popovici.

1. Sesiunea ordinară din anul 1929 a Adunării eparhiale din eparhia ort. rom. a Aradului, convocată de P. Sf. Sa Episcopul Dr. Grigorie Gh. Comșa cu adresa de convocare Nr. 2114—1929 din 13 Aprilie 1929 (anexa A) pe ziua de 28 April 1929, s'a deschis cu următoarea solemnitate:

La orele 9 dimineața s'a oficiat în Biserica Catedrală sf. Liturghie, împreună cu chemarea Duhului sfânt, la care au asistat On. membrii ai Adunării eparhiale. După aceea membrii Adunării eparhiale s'au întrunit în sala festivă a Academiei Teologice, rânduită drept local, unde să se țină ședințele Adunării eparhiale.

2. P. Sf. Sa Părintele Episcop Dr. Grigorie Gh. Comșa prezentându-se în localul Adunării și ocupând scaunul prezidial, rostește cuvântarea anexată la acest proces verbal (Anexa B) și declară sesiunea ordinară a Adunării eparhiale pe anul 1929 deschisă.

3. Secretar al ședinței se desemnează Dr. Nicolae Popovici.

4. P. Sf. Sa Păr. Episcop salută pe P. C. Sa Părintele Toma Chiricuță, parohul Bisericii „Zlătari” din București, care onorează cu prezența sa ședința Adunării eparhiale, iar prin predica rostită în Biserica Catedrală la sf. Liturghie de astăzi a înălțat solemnitatea sesiunii prezente a Adunării eparhiale.

5. Citindu-se apelul nominal se constată prezența următorilor deputați: Gheorghe Andraș, Gherasim Andru, Dr. Teodor Băbuția, Dr. Coriolan Băran, Dr. Eugen Beleş, Dr. Antonie Bogdan, Vasile Boneu, Dr. Iulian Borneas, Dr. Teodor Botiș, Dr. Teodor Burdan, Ioan Chera, Dr. Dimitrie Chiroiu, Dr. Aurel Cioban, Dr. Ștefan Cioroianu, Dr. Gheorghe Ciuhandu, Ioan Georgea, Dr. Lucian Georgeviciu, Procopie Givulescu, Vasile Goldiș, Adam Groza, Dr. Aurel Grozda, Dr. Adam Iancu, Dr. Cornel Iancu, Cornel Lazar, Mihai Lucuța, Fabriciu Manuilă, Dr. Mihai Mărcuș, Petru Marșieu, Dr. Emil Micloși, Dr. Vasile Mircu, Iosif Moldovan, Dr. Emil Monția, Policarp Morușca, Dr. Pavel Obădeanu, Mihai Păcățianu, Ioan Popovici, Dr. Nicolae Popovici, Florian Roxin, Gherasim Sârbu, Axente Secula, Sava Tr. Seculin și Traian Vățian.

Fiind prezenți 42 deputați, Înaltul Prezidiu declară că Adunarea eparhială, în înțelesul regulamentului intern, este capabilă de a aduce hotărâri valide.

6. Dl. Vasile Goldiș printr'o pioasă cuvântare evocă memoria marelui mecenat Emanuil Ungureanu, decedat în Martie 1929, carele timp de 32 de ani a fost unul dintre membrii cel mai zeloși ai Adunării eparhiale și carele și-a

jerfit pentru scopuri bisericesti și de interes obștesc tot cecece a agonisit în viața sa. Totodată Dl. Vasile Goldiș oferă suma de 1000 (una mie) Lei, pentru portretul marelui defunct, care portret să se așeze în sala festivă a Academiei teologice.

La Invitarea Prea Sf. Sale Părintelui Episcop

Adunarea eparhială își exprimă sentimentele sale de pietate față de marele mecenat Emanuil Ungoreanu prin ridicare în picioare.

7. La ordinul Inaltului Prezidiu se prezintă actele intrate la Adunarea eparhială și anume:

Raportul general al Consiliului eparhial plenar Nr. 2213—1929, despre gestiunea sa în anul 1928,

Raportul Consiliului eparhial plenar Nr. 3854—1928, în chestia regulamentului afacerilor interne ale Adunării eparhiale,

Raportul Consiliului eparhial, secția economică Nr. 5792—1928, referitor la Statutul pentru „Fondul central al milelor”,

Propunerea Consiliului eparhial plenar Nr. 6791—1928, referitoare la reîncorporarea comunei bisericesti Bata la protopopiatul Lipova.

Raportul Consiliului eparhial plenar Nr. 6959—1928, în chestia fundațiunei „Gavril Faur”,

Se dau comisiunile organizatoare;

Raportul general al Consiliului eparhial, secția administrativ-bisericască, Nr. 2256—929 despre gestiunea sa în anul 1928,

Raportul Consiliului eparhial Nr. 531—1929 în chestia fondurilor pentru casele parohiale.

Raportul Consiliului eparhial Nr. 1858—1929, în chestia Academiei Teologice,

Concluzul Nr. 14—1929 al Adunării protopopești din Arad în chestia oficiilor protopopești,

Se dau comisiunile bisericesti;

Raportul general al Consiliului eparhial, secția Culturală, Nr. 2375—1929, asupra activității sale în anul 1928,

Raportul Consiliului eparhial Nr. 1097—1929, asupra misiunilor religioase,

Raportul Consiliului eparhial Nr. 1242—1929, asupra chestiei sectarilor,

Raportul Consiliului eparhial Nr. 2376—1929, asupra problemelor misionare,

Raportul Consiliului eparhial Nr. 4592—1928, în chestia școlii normale,

Raportul Consiliului eparhial Nr. 761—929, referitor la catehizarea în școlile primare,

Raportul Coosiliului eparhial Nr. 762—929, referitor la cercurile tinerimei „Sf. Gheorghe”,

Raportul Consiliului eparhial Nr. 763—929, referitor la cercurile religioase „Sf. Gheorghe”,

Raportul Consiliului eparhial Nr. 769—929, în chestia localurilor școlare ocupate de Stat,

Raportul Consiliului eparhial Nr. 1920—929, referitor la examenele de religie în școlile primare,

Raportul Consiliului eparhial Nr. 1757—929, în chestia fuzionării școlii normale,

Se dau comisiunii culturale;

Raportul general al Consiliului eparhial, secția economică, Nr. 2446—1929, despre gestiunea sa în anul 1928,

Raportul Consiliului eparhial Nr. 2150—929, asupra proiectului de buget al Consiliului eparhial pe anul 1929,

Raportul Consiliului eparhial Nr. 1768—929, despre fonduri și fundațiuni,

Se dau comisiunile economice;

Raportul Consiliului eparhial Nr. 1528—929, în chestia anchetei efeptuită în circumscripția Chișinău asupra pretinselor abuzuri la alegerea membrilor în Adunarea eparhială,

Se dă comisiunii de validare;

Cererea preotului Mihail Jurma din Remealuncă pentru a fi reintegrat ca paroh în aceea parohie,

Se dă comisiunii petiționare.

Nr. 8. Dr. Nicolae Popovici face următoarea propunere:

Adunarea eparhială, având în vedere dispoziția cuprinsă în art. 175 al Statutului pentru organizarea Bisericii, va alege în comisiile sale, pe lângă membrii ordinari aleși încă și membri supleanți în număr de jumătate a celor dintâiu. Spre scopul acesta comisiunea de candidare va propune pentru comisiile: organizatoare, bisericască, culturală, și economică câte 3 membri supleanți, iar pentru comisiile de validare, petiționară și bugetară câte 2 membri supleanți.

Adunarea eparhială primind propunerea hotărăște ca comisiunea de candidare să propună persoanele de ales ca supleanți în diferitele comisiuni.

Nr. 9. Se prezintă cererile de concediu ale deputaților: Sever Bocu, Dr. Ioan Robu, Dr. Iustin Marșieu, Antoniu Mocioni, Dr. Mihail Nicula, pentru durata sesiunii întregi, Dr. Aurel Cosma pentru zilele 28—30 Aprilie a. c. și Dr. Patriciale Țiucra pentru ziua primă a sesiunii.

Concediile cerute se acordă.

Nr. 10. Terminându-se ordinea de zi a

ședinței prezente, înaltul Prezidiu anunță ședința următoare pe 29 Aprilie, orele 10, când se vor pune la ordinea zilei rapoartele comisiunilor.

Cu aceasta ședința se ridică la orele 13 și jum. din zi.

Presedinte:

(ss) *Dr. Grigorie Gh. Comșa*, Episcop.

Secretar:

(ss) *Dr. Nicolae Popovici*.

Academia teologică din Arad în propagandă religioasă.

Duminecă, 21 I. c. corul anului III teologic sub conducerea stud. I. Giurgiu și însoțit de pâr. duhovnic al Academiei N. Țandru, pe o frumoasă zi de primăvară, a plecat în frunțașă și istorica comună de pe podgoria Aradului - Șiria, ca să pună la cale o însuflețită propagandă religioasă. La serviciul sf. liturghii oficiat de 2 preoți locali și de diaconul Academiei la parte o mulțime frumoasă de credincioși. Sunt atât de înălțătoare slujbele sfinte cu biserica plină și de bărbați și de femei și de copiii de școală! Răspunsurile la ectenii și celelalte cântări armonioase, executate de corul bine condus și disciplinat, fac pe credincioși să asculte dumnezeiasca slujbă cu mare liniște și cu o mai pronunțată evlavie.

La irmos urcă amvonul pâr. duhovnic și prin o înălțătoare de inimă cuvântare spune credincioșilor, că a venit aici în casa Domnului ca prin frumoase cântări duhovnicești și prin explicarea sf. evanghelii să vestească tuturor primăvara cea frumoasă a sufletelor. Prin alese cuvinte îndeamnă pe cel de față la o totală învoire a vieții, dupăcum face în aceste zile și lumea din afară. Se zugrăvește apoi minunata icoană a slăbănogului, stăruind mai ales asupra liniștii și a răbdării în suferință și lămurind credința cea nestrămutată în Dumnezeu și frumoasa recunoștință arătată de cel vindecat Mântuitorului său. Cele spuse le însoțește de frumoase pilde și de instructive documentări.

Puternicile și emoționatele strigăte de: Să trăiască ale tuturor credincioșilor au răsplătit după cuvânt pe predicator. Iar noi cei tineri și viitori slujitori ai Domnului am simțit vibrând în inimile noastre o și mai potențată dragoste față de sf. taină a preoției, văzând cum știe poporul nostru prețul pe adevărații preoți.

Serviciul divin continuă apoi. La priceasnă pâr. Popovici în grai bătrânesc îndeamnă pe cei prezenți la o conștiințioasă împărțășire cu sf. taine, mulțumind Academiei Teologice din Arad pentru deosebita bucurie produsă în inimile credincioșilor. După împărțitul anaferei P. O. D. părintele prodopop Lucața, dl primpretor Zaslo și marele proprietar Secula, în numele

cons. paroh. și al credincioșilor, mulțumesc părintelui duhovnic pentru clipele de înălțare sufletească, procurate prin cor și predică și-l roagă să vină aici cât mai des, că vor fi primiți cu toată dragostea.

Pâr. duhovnic la masa la Dl. primpretor, iar tinerii sunt împărțiți pela familii.

La orele 9 seara a urmat un reușit concert, compus din cântări religioase și naționale, precedat de un înimos cuvânt de deschidere al președ. societății de lectură, Gruin.

Frumoasele excursiuni de propagandă religioasă și națională ale Academiei Teologice din Arad sunt cel mai demn și mai potrivit răspuns acelei comisi din București, care se ocupă cu degradarea acestei școli, cu un rol istoric atât de important. Credincioșii din comunele cercetate vor ști-o preț și sprijini cu și mai mare căldură și cu toată dragostea lor sufletească în sf. luptă, începută cu toată hotărârea, pentru păstrarea demnității ei binemeritate. Deci cu Dumnezeu înaintel

Raportor.

Studentii Academiei Teologice în propagandă culturală.

Exceptând aberațiile, rămâne mai presus de orice îndoială, că teatrul și cântarea sunt mijloacele cele mai eficace pentru răspândirea culturii la sate. Mult mai atractive prin felul lor de a fi decât conferințele, ele răpesc și cuceresc sentimentele, punând astfel stăpânire asupra ființei noastre întregi.

Asemenea un vechiu adevăr e că teatrul și cântarea prin influența subjugătoare ce exercită în mod irezistibil asupra sentimentelor, au darul de a le înobilă și înălța. Ori, în ultima analiză, sentimentele nobile și frumoase mai degrabă fac și pe țaran și pe intelectual să samene Tatălui ceresc, decât cultura. Isus, când a zis către Apostoli să caute să fie ca copiii, desigur că nu s'a gândit la capacitatea acestora de a raționa, ci la sentimentele lor nefățărte, care luate în asamblu ne fac să vedem în ei niște îngerași nevinovați. Aceste reflexii mi-au fost inspirate de prestațiunile studenților Academiei Teologice din 21 I. c. în comuna Sănnicolaul-mic.

La liturgie, răspunsurile au fost cântate de cor (după Vorobchieviciu), cu o precizie și frumsețe ce ne-au copleșit. Drept dovadă citez cuvintele unui credincios, care mi-a zis la eșire: „părinte, ar fi bine să avem așa ceva în fiecare Duminecă.” Probabil tot ca o consecință a influenței uluitoare produsă de frumsețea cântării în cor, poate fi socotit și faptul, că acest bătrân creștin, care cu doi ani în urmă și-a înmormântat pe unicul său fiu, iar puțin după aceea, pe unica sa nepoată, a ținut să asculte și cântările din programul de seara.

Am avut senzația că ne-am îndepărtat din biserică mai bun!

Seara, după cuvântarea de introducere a păr. prof. Dr. Gh. Popoviciu, care a ținut să arate motivele de ordin sufletesc și național care l-au determinat să plece în propagandă culturală precum și scopul acesteia, a urmat desfășurarea programului, care prin corurile de S. Drăgol și Vorobchieviciu încă odată a înălțat sufletește, iar prin recităriile în grai bănățenesc de stud. Vișoiu și prin piesele cu un pronunțat caracter umoristic, a desfășurat mult pe auditori.

N. I.

Cutrerând țara mea. Sibiul.

Sibiu 22 August 1928.

(Continuare).

Plimbarea: „Pe subț Arini”, cum numește frumosul parc al Sibiului prin care curge un braț al râului Schewis, cu lacul cu nuferi, cu boschetele înflorite, cu straturile de flori multicolore artistic aranjate, cu teii mirositori și fântânile țâșnitoare e o atracție superbă în căldurile de vară, căci îți răsfăță ochiul și îți uși grijile ascultând cântecele melodioase ale muzicii, ce te desfată cu armonia sonorilor în vasta armonie a culorilor de flori aranjate de societatea pentru înfrumusețarea orașului.

Casa Gesellschafts-haus, e reduta concertelor Sibiene până unde — tramvaiul electric ne conduce pe o alee de 2 km pe lângă șanțurile vechi cetăți d'ordinoară.

Dumbrava — Ingerwald cu tenisul și locul de patinaj, transformat vara în loc de înotat și promenadă cu bărcuțele e tocmai acum în plină refacere, care va atrage și mai mult lumea la umbra poveștilor arborilor aproape milenari.

D'aci drumul de țară bine îngrijit printr'o alee de păduri sfârte subț repotul superbilor caii, bine îngrijiiți, cari duc căruțele cu zeci de femei în costum lor minunat de Sibience, Săliștence etc. spre comuna Rășinari la 10 km. depărtare de Sibiu, locul sfânt de pelerinaj al Românilor și patria poetului Octavian Goga a cărei familie petrece vara mereu aci și pe care am găsit-o și anul acesta în frumoasa casă din vestitul Rășinari. Poporul d'aci păstrează cu îndărătnicie datinele bătrâne, iar vechea biserică română cu pictura veche interioară și exterioară și frumoasele obiecte din altar, păstrate cu sfințenie de Sf. Sa Părintele paroh m'an lăsat în cea mai mare admirație: crucea veche, antimisul și modul cum Sf. Sa Părintele a știut să curățească pictura afumată de vreme, a Sfintei Biserici, declarată de Monument istoric, merită toată lauda!

Portul femeilor din Rășinari cași al celor din Săliște e frumos și curat, iar casele cu busuloc și cu bardacele lungi, frumos lucrate de sute de ani, unele, precum și porțile crestate și înflorite, cu troițele de drum, sunt de toată admirația!

La biserica din dealul Stejii l-se atașează frumosul mausoleu al marelui Arhereu al Românilor: **Andrei baron de Șaguna**. Acela care a păstrat românismul în Ardeal, dând bisericii ortodoxe o „Magna charta” „Statutul organic”. Mărirea și puterea lui e reprezentată prin cei 2 lei de bronz ce deplâng moartea, acelula, care a luptat pentru apărarea legii și neamului său.

Frumusețea și expresia figurai leilor a făcut pe renumitul sculptor român să piardă multe zile prin grădinile zoologice din Berlin, până să găsească un leu, într'o mare durere, pentru a da leilor săi, adevărata expresie a durerii!

Pe ramurile frumoase ale falnicilor brazi ce înconjoară Mausoleul, zeci de păsărele își ciripesc cântecele lor în al căror concert își doarme somnul de veci „Acela” care a fost apărătorul națiunii, credinței și culturii românești!

Înamicii noștri însă n'au dat pace apărătorului neamului românesc, nici în acest loc de odihnă, căci o ghiulea inamică a căzut chiar într'un brad, din hora de brazi, ce încinge mausoleul, rupându-l în 2 și aruncându-l ramurile la distanțe mari.

Ar fi oare un semn divin că și din groapă își susține neamul?!

Mergând, prin poenele de lângă Rășinari se văd turmele de oi și stănele, care făceau, din timpurile cele mai vechi, bogăția românească, ducând prin transhumanța lor, vestile la frații Dobrogeni.

Ac!, hotărise Mitropolitul Șaguna a face seminarul și Mitropolia Ardealului, dar, mirosul insalubru al lănei spălate, ar fi făcut imposibilă o muncă intelectuală într'un internat teologic.

Priveliștea încântătoare a piscurilor munților și-rului neîntrerupt: Bătrâna, Besineu, Hozdești, Nicu-lești și Cindrel 2245 m. a făcut pe cântărețul Ardealului, născut în frumoasa casă bătrână cu parcul cu arbori seculari, unde își poartă bătrânețele, venerabila D-na Goga — mama, cum am găsit-o înconjurată de dragostea copiilor și nepoților, că scrie în cartea oaspeților din Păltiniș, pe când cutreră „o tempora” aceste culmi:

„Sărmanii noștri munți bătrâni
Eu nu mă mir că sunteți triști,
Străbunii noștri vau fost stăpâni
Noi cei de azi, abea turiști!”

Șirurile de munți cu vârfurile din culmea Făgăroșului ca: Tătarul 1896 m, Surul 2288 m., Negoiul 2536 m., Bălea 2030 m., Pordagu 2456 m. și Urbei 2474 m. cu formele lor bizare și prăpastioase, întretăate de văi adânci, cu cataracte spumegate și apaclocoșitoare, sunt locuri admirabile de excursii.

D'aci izvorăsc, gâlgâind, râurile din sânul muntelui numite „iezere” sau „ochi de mare” cu malurile pline primăvara de podoaba înflăcărată a bujorilor de munte și în lunie de „Floarea Reginei” care te atrage atâta, până te trezești pe piscul cel înalt, imbrăcat cu zăpadă, al Negoiului, cu casa lui admirabilă de încăpătoare, ce oferă, adăpost bietului călător oboșit, societatea Carpatină.

La 13 km. de Negoiu se desfășoară priveliștele fermecătoare cu cele 2 căderi de apă: *La Miezuiud* și *Serbota* ale căror stropi de apă te ajung pe poteca drumetului, resfrângând în stropii de apă din zorii zilei, curcubeie de și-se pare c'aj ajuns în lumea basmelor!

Dar, turistul destoinic a învinge pericolele dru-

mului nu se lasă ispitit de oboseala ilustrului Negoiu de 2536 m. ce-ți pare dela distanță ca un colos, ci trecându-l scoboară prin *Strunga dracului*, cea plină de primejdii, trece lezerul Căltun 2147 m. peste munții „Lăltii” ajungând priu șoseaua Păltina la **lacul Bălii**, unul dintre cele mai încântătoare lezere din munte ce-l putem vedea. O noapte petrecută în bordelul de piatră al societății Carpatine, în sbateră ritmică a apei, în cântecul vântului, lasă amintiri neșterse în sufletul omului.

Lacul Bălea e situat într'un loc încântător fără urcușuri grele și ușor de ajuns la 2030 m. înălțime, te poartă prin Codru de brad, te îmbată de miros de reșină și când te scoate la lumină, ai senzația c'ai ajuns într'o țară fermecată, într'un colț de raiu.

Seara când aerul se răcorește, când umbrele învălue cu taina toate frumusețile naturii, odihna ți-e oferită într'o casă bine îngrijită de soc. Carpatine, unde cântecul căderii apei abea răsbate tainic ca un sunet de harfă venit din depărtare, care trezește în suflet amintiri și versuri.

Sibiul e un oraș bogat în împrejurimi foarte frumoase! La o depărtare de o jumătate de oră cu trenul e **Ocna Sibiului** cu vestitele băi de sare a căror exploatare a început-o Romanii, ca azi să fie cercetată de mii de vizitatori în timpul verii.

Săliștea, e mărgăritarul Ardealului cum o numește D-i Iorga. Cum d'scizi din tren, te farmecă priveliștea pitorească ce se desfășoară în față, iar jocul din chloșc, la marginea pădurii în care se leagă grațios Săliștencele în portul lor simplu și aristocratic, te fac să uști că trebuie să pleci din satul lor.

Din Sibiu cu căruța ajungi la vechea cetate din sec. XIV. **Slămnice**, zidită și cucerită de I. Zapolia, voevodul Ardealului, după lupta dela Mohaci 1526, prin lupta contra lui Ferdinand al Austriei 1541 după transformarea Ungariei în pașalâc dela Buda. Pe timpul revoluției lui Rakotzi a fost în parte dărâmată și d'atunci datează ruinele. Spre sud ajungi la **Cisnădie**, vestită prin industria lănel și la **Cisnădioara** cu cetățuia cea veche, așezată pe un vârf de munte, bine păstrată din sec. XIII. În drum spre Sibiu vezi **Avrigul**, e patria lui Gh. Lazăr, deșteptătorul neamului românesc al cărui mormânt e împodobil cu versurile bine cunoscute ale elevului său Scharlat Rosetti:

*„Precum Hristos pe Lazăr din morți a'nviat,
Așa tu, România, din somn ai deșteptat!”*

D'aci porni Lazăr pe la 1821 trecând în Munteana ca dascăl al copiilor unei Doamne din București. Învățase teologia dar era și inginer. El făcu aritmetica și geometria bună în tainița de la Sf. Sava, înființată de Șerban Cantacuzino, strămutând, în mijlocul claselor luminate din principate, ideile ardeleni. Către sfârșitul vieții plecă să moară acasă lăsând ideile sale a-le continua elevii săi, mai ales I. Eliade Rădulescu. Dar nu rămân de cât 2 km. până la Sibiu când vestitul **Șelimber** își reamintește data de 28 Oct. 1599 când eroul neamului românesc, steaua cea mai strălucitoare ce a căzut jertfă extinderii firmamentului național, a câștigat cea mai glorioasă isbândă contra cardinalului isamic Andrei Bathory, lăsând atâtea cadavre jertfite pe altarul sacru, că, neputându-le îngropa au tăiat țeline de pământ acoperând grămezile eroilor căzuți!

Șelimber este triumful gloriei lui Mihai Viteazul, eroul între eroii români, fala neamului românesc, căci aci câștigă el ulmitoarea și fulgerătoarea luptă contra

celui, ce vrea să calce jurământul dat de predecesorul său Sigismund, *ca să-l facă să intre în stăpânirea acelei țări* (zice N. Bălcescu) ocupată de trufașul cardinal Andrei Bathory.

Câmpia e între Sibiu și târgul Șelimber, lupta are loc la orele 10 în dimineața zilei de 18/28 Oct. până la orele 3 p. m. Nobilul român din oastea lui Andrei anume **Daniil Zalașdi**, împins de glasul sângelui, vin în tabăra lui Mihai și-îl făcu cunoscut poziția armatei vrășmașilor, înând în mână sabia sa groaznică și amenințătoare, cu care doboră în dreapta și în stânga pe câți întâmpina, iar Andrei dezolat luă fuga rușinoasă însoțit de 100 călăreți.

Nu departe d'aci sunt ruinele **Castelului Coroana Țării** zidit în 1370 și dărâmat pela 1453.

Tot de pela 1453 se amintește de **Turnul-roșu**, nu departe de Sibiu, fosta întăritură de graniță pe care singur Oltul, cu meșteșugul lui destoinic de bătrân din vreme străbună, putea trece nestingherit și nevăluit, granița — ducând mereu veștile între frații români.

În forma de stea colțuroasă, așa cum e azi, Turnu-roșu e zidit pe munte pe la 1533.

Când bătrânul Olt, împovărat de amintirile trecutului, își duce valurile sale, întunecate ca de oboseală, d'alungul celor 72 km. ai Carpaților Făgărașului, trece pe lângă Castelul Turnu-roșu, valurile lui parcă se trezesc din somn, pentruca să ne amintească povestea acestor ziduri părăsite.

Tradiția ne spune, că **turnul ar fi fost vopsit cu sânge turcesc de unde și-a și luat numirea de „Turnu-roșu”**.

În curtea castelului ajungem pe niște trepte în formă de spirală. Turnul cu temelie pătrată e încă bine păstrată cași camerile mari și luminoase din primul și al doilea etaj

Punct strategic, de mare însemnătate în decursul veacurilor, e așezat într'o strâmtoare de 60 km., pe unde din timpul romanilor pasul a fost străbătut de armatele strămoșești contra Dacilor.

Imperiul roman era legat de Dacia prin acest drum ca „*via principalis*” pe unde însuși Impăratul Traian a trecut. Unul era pela Porțile de fier unde și azi vedem ruinele mărețului pod construit de Inginerul Apollodor din Damasc.

Al II-lea era prin strâmtoarea Vulcanului, pe valea Jiului, ducea până la Sarmisegetuza (Ulpia Traiana) iar al treilea era prin Turnu-roșu pe unde se amintește că și Voivodul român Vladislav 1367-1377 ar fi trecut spre **Sibiu**.

Aci, era locul de spaimă al negustorilor, căci paznicul îl jefuiau de marfă, așa că pela 1415 a trebuit să se dea porunci regești ca trecătorii să fie cruțați și să se respecte libertatea vămil. De acest punct strategic s'a servit și contele Coloradus la 1456, ca scut de graniță împotriva păgânilor.

Aci, în această strâmtoare la 1493 Gheorghe Hecht în lupta cu armata turcească a doborât 15.000 de lifte păgâne cu sângele cărora s'a roșit apele Oltului.

Tot aci a intrat Mihai-Viteazul în Ardeal spre a ni-l cucerii.

Dar cine vine la Sibiu vara, fără să viziteze și frumoasa localitate Păltiniș numit și *Hohe Rinne* la 19 km. depărtare unde chiar anul acesta s'a inaugurat o Mănăstire, cuib de odihnă pentru Sfinții Lor preoții

ortodoxi, sub auspiciile înalt P. S. S. Mitropolitului Nicolae Bălan al Ardealului și pe care L-am găsit chiar acolo, în chiliile proaspăt vărute în regiunea bradului mirositor, cugetând, dornic de acțiune, ca unul dintre cei mai tineri arhierei ai României întregite, cum prin vasta-l erudiție și nestrămutată încredere în izbânda învățăturilor lui Cristos, să pună de acord cuceririle cele mai cutezătoare ale științei omenești moderne, cu eterna învățătură din paginile Evanghellei!

Sibiul a fost orașul îndrăgît de Domnița Mișța soția lui Negoe Basarab, trimițând numai din când în când stafete, în țara românească unde domnise. Aci, la 17 Ian. 1526 veni ră solii muntei, pentru a peți și lua pe frumoasa Domnița Ruxanda, care se căsătorii prin Maiu cu *Radu dela Afumați*. Basărăbeasa (soția lui N. Basarab) stătu printre strelni și abia la 17 Noembrie 1535 o găsim la București, unde Ruxandei murindu-și soțul, se căsătorise cu *Radu Paisie*, care după 1545 căzând din domnie, vedem iarăși pe Doamna Mișța-Despina în pribegie până la moartea sa din 1554, când o găsim călugărită sub numele de *Platonida*, iar Mitropolitul țării *Anania* merse la Sibiul mult iubit de Doamna Despina și îi aduse oasele, punându-le în gropnița Mănăstirei Argeșului, zidită de soțul ei Neagoe Basarab, pentru terminarea căreia își dăruise toate bijuteriile scumpe și de unde prin restaurarea clădirii sub Regele Carol I., arhitectul Lecomte de Noüy a găsit de cuviință să le dea afară, din locul bine meritat.

(Va urma).

Lucia V. Babescu
prof.

Conducerea Sf-ntei mănăstiri Bodrog.

I. P. C. Sa părintele Arhimandrit Morușca dovedește îngrijire părintească față de credincioșii noștri din parohiile aparținătoare administrației sf. Mănăstiri.

1. În ziua „Sf. Gheorghe”, Părintele Igumen al mănăstirii, asistat de 2 ieromonahi a sfințit *clopotul nou*, procurat pe seama parohiei *Vinga-nouă*, așezându-se în clopotnița, ridicată în mijlocul satului, lângă trolța, care a fost sfințită în anul trecut. Credincioșii de aici nu au biserică proprie, dar s’au făcut pașii de lpsă pentru exproprierea unui intravilan pe care să se zidească un *Paraclis*, și parohia să fie împroprietărită, prin reforma agrară.

2. În aceeași zi după amiază, igumenul sf-tei noastre Mănăstiri, care este și conducătorul oficiilor parohiale ale celor 4 parohii, ținătoare de sf. M-re, a preluat sesiunea cantorală și pământul pentru trebuințele bisericesti, pe seama parohiei *Zădărlac* unde mai înainte a organizat un *sf. Paraclis* pe care, cu binecuvântarea P. Sf. Sale Părintelui nostru Episcop Grigorie, l’a sfințit în Dumineca Tomii, deocamdată în casa particulară a credinciosului nostru de acolo Moise Toma. Și de atunci se slujește aici sf. Liturghie, spre marea bucurie și mângăiere a creștinilor, a căror conștiință ortodoxă lăncezea în atmosfera catolică, a

unei puternice comune șvăbești.

Clopotul, procurat și pe seama acestei parohii se va ridica în clopotnița, în săptămâna aseasta și o *trolța*, pusă în fața casei, va semnala că aici este o „*casă de rugăciune (Mat. 21-13) ortodoxă*, până ce se va clădi Paraclisul propriu al parohiei.

3. Iar în Comuna *Bodrogul-nou*, tineretul a fost organizat în Societatea „*Sf. Gheorghe*” și prin stăruința învățătorului, tinăr dar energic, Aurel Stângaciul s’a făcut cor bisericesc, și acum se organizează în „*Societatea sf. Gheorghe*”.

Pe seama societății se va deschide în această primăvară „*Casa Culturală*” în edificiul sf-tei M-ri, din această comună.

4. Rândul va veni și pentru parohia *Bodrogul-vechiu*, să-și organizeze Casă culturală și Paraclis, în vechea școală confesională, de îndată ce va fi terminat și predat destinației sale noul edificiu școlar, care s’a ridicat până la acoperiș.

Aceste fapte de întărire a conștiinței religioase și naționale în sătisoarele cari nu aveau în trecut un reazâm, în mijlocul lor, servesc de orientare și pentru alte așezări ortodoxe, cari nu au mijloace îndestulătoare pentru clădirii de biserică. Să nu aștepte timp prea îndelungat, ci să facă seamă de 4 păreți, între cari să poată orându-i un sf. Paraclis, pentru slujbele sfinte. La vreme prielnică se va putea clădi biserică corespunzătoare, iar din Paraclis se poate desăvârși casa parohială, la al cărei plan se va potrivi clădirea Paraclisului, pentru care sunt suficiente și mijloace mai restrânse.

Mai bine așa mai modest, dar mai ușor de realizat, decât planuri mari de biserică pompoase, începute în atâtea locuri, fără să se mai poată face seamă de fonduri pentru terminare; și credincioșii nu au unde se aduna la rugăciune, spre întărirea și înălțarea sufletului lor, biciuit de multele neajunsuri ale vieții.

INFORMAȚIUNI

Adunarea Eparhială. În Dumineca Samarinenței din anul acesta, s’a întrunit Adunarea eparhială din orașul Arad. Această adunare eparhială, care a luat locul istoricelor sinoade eparhiale cu un trecut așa de glorios și de luminos în viața zbuciumată a neamului nostru, a fost chemată ca să discute mersul treburilor bisericesti din eparhia noastră.

În Dumineca Samarinenței s’a slujit sf. Liturghie în catedrală, pontificată de P. S. Sa Dr. Grigorie Gh. Comșa asistat de Arhim. Morușca, consilierii: Păcășian, Ciuhandu, revizorul Georgea, protopopii: Vățian, C. Lazar, F. Manuilă, păr. T. Chiricuță și diaconii Flore Lavru și N. Măcinic. În cursul sf. liturghii a fost hirotonit întru preot diaconul Ilie Susan pentru parohia Zărandul nou. După chemarea Duhului Sfânt deputații sinodali au trecut în sala festivă a Seminarului, unde

P. S. Sa păr. Episcop a deschis sesiunea anului curent prin vorbirea ce o publicăm pe fața întâi a revistei noastre. Despre mersul ședințelor se publică procese verbale aparte pentru fiecare.

Predică în Catedrala din Arad. Duminică la ziua Samarinenței, cu ocazia deschiderii Adunării eparhiale, preotul Toma Chiricușă dela biserica „Zlătari” din București, a rostit o predică edificatoare și de-o concepție profundă. Prin talentul său, puterea sa oratorică și înfățișarea simpatică, părintele Chiricușă a cucerit sufletele mulțimei de creștini ce abia încăpeau în biserică. Deputații Adunării eparhiale, impresionai de talentul oratorului, i-au făcut elogiul binemeritate.

Conferință la Palatul Cultural. Luni în 29 Aprilie a. c. părintele Chiricușă, care captivase publicul cu predica rostită în catedrală, a rostit, respective, a ținut o conferință plină de învățături în sala Palatului Cultural din Arad. Au participat sub conducerea P. S. Sale părintele Episcop Grigorie toți deputații sinodali și public foarte mult: dame și domni. Conferențiarul cu înfățișare simpatică a vorbit liber despre „Problema cea mare”, documentând cu dovezi luate din viața de toate zilele și din scrierile celor mai celebri oameni, că omul are datoria aici pe pământ să râvnească spre o personificare, adică să-și echilibreze viața astfel ca sufletul să fie forța motrică care să călăuzească viața omului. Prin viață pefrecută în conformitate cu percepțiile evanghelice se apropie de noi Acela ce bate la ușa sufletului nostru care ne spune: „Eu sunt învierea și viața, veniți la mine toți cei ce sunteți întristați și năcăjiți”. Acesta este Mântuitorul Iisus, pe care trebuie să-L urmăm.

Butoiul ce nu se umplea. Un bandit fioros, se duse la un pustnic spunându-i că vrea să se lase de rele, îl ceru un leac de mântuire și de iertare a trecutului său. Du-te — îi zise pustnicul — la un vas mare și îl umple cu apă. Când vasul se va umple, să știi că ești iertat. Păcătosul se duse, luă un butol și începu să-l umple cu apă. Dar, minune, vasul nu se mai umplea. Oricât turna în el, nu se umplea. Atunci păcătosul, plecându-se peste butolul, începu a plânge cu amar strigând: „vai, Dumnezeule, numai eu nu sunt vrednic de iertarea cerului”. Și minune, cât ce căzură lacrimile în apă, butolul se umplu. Erau lacrimile căinții. Scumpul meu frater Poți face și tu multe, multe, pentru iertarea păcatelor, dar să știi că „vasul” nu se umple, iertarea nu vine, până nu picură lacrimile căinții.

Luptă cu un vultur. Un băiat dintr-o localitate situată în marginea pădurilor Bavariei se întorcea mai zilele trecute acasă, când văzu într-un câmp o pasăre mare. Curios se apropie și văzu că era un vultur. Dar n'avu timp să-l privească prea mult, căci marea pasăre se ridică în aer și lăsându-se asupra băiatului îl atacă cu puternicul său cioc, făcându-i răni la mână și obraz. Băiatul se apăra cât putu, dar îi fu cu neputință să gonească pasărea care zbura mereu deasupra capului său, atacându-l la fiecare nouă mișcare. Nenorocitul copil strigă ajutor și fu în sfârșit auzit de o soră a sa care veni înarmată cu un bici de care se

servi atât de bine, în cât doborî la pământ pe vrăjmașul înaripat.

— Școala pentru mirese s'a deschis în orașul Eisenach din Germania. La aceasta școală miresele și fetele înscrise învață toate lucrurile casei pentru a putea fi bune gospodine și bune mame. Iacă o treabă bună, care ar duce mult folos și în satele noastre, cât și la orașe. Că, avem multe fete, cari nu știu să facă o mămăligă. În horă (în joc) topăesc de crezi că se rupe pământul, dar la bucătărie nu se pricep de loc și nu știu nici cum se ține un copil în brațe.

— Turcii din Dobrogea au început anul trecut să plece cu gândul de a se eșeza în țara turcească. Se vede că nu le-a mers bine, așa că acum se întorc toți. Ei spun că acolo în Turcia era să moară de foame. Tot mai bine e în țara noastră românească!

Dacă fierul ar putea grăi. Dacă fierul ar putea vorbi, el ar predica astfel: Vedeți, eu sunt negru, eu sunt rece, eu sunt vârtos. Dar dacă ajung în foc, eu sunt cald, eu sunt alb, eu sunt moale. Așa e și omul cel păcătos: rece, negru, învârtosat la inimă. Dar după ce intră în focul căinții, el îndată se face cald, alb și moale.

„Publicații recomandate oficios”. „Glasul Adevărului”, organ de propagandă antisectară a Sfatului Frățimii „Nașterea Domnului”, prezidată de I. P. Sf. Sa mitropolitul Basarabiei, e o bună combatere a sectelor și apare în Chișinău, în volante de câte 4 pagini mari, scrisă în limba poporului. Atinge toate chestiunile din domeniul sectologiei. Până acum au apărut 100 numere, cu câte un leu exemplarul. Se pot procura dela Sfatul Frățimii „Nașterea Domnului”, din Chișinău Basarabia. O recomandăm călduros pentru utilizare în propaganda antisectară în Eparhie.

Pr. Iconom A. C. Cosma: „Biblia și Știltoța”, o lucrare de interes pentru clerici și intelectuali cu înțelegere pentru problema religioasă. Se recomandă călduros. Se poate procura dela autor, în parohia Bălca-Coștofărești, jud. Putna.

Profesorul D. Comșa: Nana Zamfira, îndrumări din economia casnică și grădinărit, cu 20 ilustrații în text. Sibiu, 1929. Editura autorului. Lei 30 exemplarul, 20, broșură bună și ieftină, pentru popor. Se recomandă și pentru motivul, că autorul e un iscusit și bine cunoscut autor în ramura economiei la Români.

Doamna Maria Botiș: Țara Moșilor, legende și credințe, — vol. I. — tipărită în Arad, 1928. Prețul 60 Lei. E un volum interesant, cu remarcabile povestiri. Se recomandă tuturor, pentru procurare dela autor loc. Arad.

Pr. Gr. V. Șuşnea: „Degetul lui Dumnezeu”, poveste morală de mare folos pentru popor, cu icoane intercalate în text. A apărut deja în ediția a doua, ceea ce e un titlu de recomandare pentru lucrare și pentru autor. Se recomandă pentru popularizare cu prilejul cercurilor religioase și alte ocazii. Prețul: Lei 20. Se poate comanda dela autor, care e consilier referent al Sf. Episcopii Huși.

BIBLIOGRAFIE.

„Biblia și intelectuali.”

Profesorul dela Academia teologică din Sibiu, N. Colan, prin cartea „Biblia și intelectuali” s'a angajat pentru o publicație periodică, nu pe seama poporului sau a preoților, ci pentru intelectualii noștri mireni. Broșura e un îndemn la citirea și studierea bibliei, căci „dacă e jenant pentru un intelectual să nu fi citit și studiat istoria neamului românesc sau literatura, e și mai jenant să nu fi citit biblia, cel puțin Noul testament, cartea legii, întru care s'a botezat.

După-ce fizionomia culturală a veacului nostru o cuprinde în formula „mașină” și, cu toate că știința triumfă, totuși omul e nemulțumit nefericit, căci nimic nu-i poate da fericirea, după care însetează sufletul său, nici mașina, nici materia, și nici cultura, care va muri intoxcată de fumul fabricelor și asurzită de mașină.

Mulțumirea, fericirea va urma numai după citirea bibliei. Biblia trebuie citită studiată în fiecare zi și arătată această indeletnicire în faptele noastre de toate zilele, altcum suntem „prizonierii cuvintelor” de nici un folos, — Biblia să fie o podoabă a casei ca și a sufletului, căci întrânsa găsim cuvântul lui Dumnezeu, gândul lui Dumnezeu turnat în limbă omenească, cu toată neputința omului de-a cuprinde necuprinsul.

T. Vechiu este: istoria mântuirii omului și a împăcării lui cu Dumnezeu, apoi nădejdea spre Hristos.

T. Nou, este doctrina și istoria vieții lui Isus, apoi istoria întemeierii Bisericii creștine și a împărăției lui Dumnezeu.

Prof. Colan la pag. 28, repetă îndemnul de a citi Biblia pentru că e înțelepciunea, care desieagă marile probleme, care frământă sufletul omenească. E cartea credinței, a dragostei, a nădejdii, e ușa prin care vedem de unde venim și unde mergem, e povățul care ne învață cum să trăim ca sufletul să nu moară niciodată, ci să aibă viață veșnică.

Să urmărim pe Caragiale, care lua cu sine când călătorea S. Scriptură, ca dintrânsa să vadă „cum merge viața.” Dacă S. S. e lumina vieții, să nu o ținem sub obroc, ci să o punem în sfeșnicul sufletelor noastre, să lumineze casa neamului nostru. Citind cum explică Decalogul la pg. 22 privești în adevărata ei față lumea ce te înconjoară.

S. S. e cartea care cucerește lumea, căci se tipărește în șasesute limbi și constatarea că progresează evangheliizarea neamurilor păgâne ne umple sufletul de bucurie.

Să nu fie: că sălbaticii se vor încreștina, iar noi creștinii ne vom sălbatice și vom ajunge din cei dinți, cei de pe urmă.

În partea a doua, pe 36 pagini găsim citate, a-

tât din Noul cât și din vechiul Testament, citate cu care autorul dovedește îndemnul său stăruitor în a citi Biblia.

Recomandăm această broșură — scrisă cu multă pricepere și competență, frumos tipărită — nu numai intelectualilor — și soțiilor lor — ca unor apostoli mireni ai orașelor și satelor noastre, cărora e adresată, ci și preoților noștri, cu adăușul, că ar fi păcat să lipsească din bibliotecile parohiale, școlare și a caselor culturale din cuprinsul țării. Prețul 30 Lei, — Dr.

Nr. 1709.

Comunicat.

Se aduce la cunoștința generală, că Sfântul Sinod, cu adresa Nr. 541 din 13 Martie a. c. recomandă spre procurare, lucrarea „Istoria muzicii la Români” de Dl Mihail Gr. Poslușnicul, profesor la liceul „Laurian” din Botoșani, pentru bibliotecile parohiale, lăsând cumpărarea ei, la bunăvoința preoțimel.

Arad, din ședința Consiliului Eparhial dela 18 Aprilie 1929.

† Grigorie
Episcop

Consiliul Eparhial ort. rom. Arad.

Publicație de licitație.

Pentru darea în întreprindere a lucrărilor de renovare a casei parohiale din Seceani, protopopiatul Vinga, se publică licitație minuendă pe ziua de 21 Maiu 1929, ora 3 d. m. la școala primară din Seceani.

1. Planul și devizul de spese se pot vedea la Oficiul parohial din loc.

2. Concurenții vor înainta deodată cu ofertele lor și vadiu de 10% din prețul oferit.

3. Antreprenorul pe care va rămânea lucrarea va solvi cheltuețile pentru computerea planului și devizului aprobat.

4. Concurenții nu pot pretinde nici un fel de cheltueli pentru participare la licitație.

5. Consiliul parohial își rezervă dreptul a preda lucrarea a celui antreprenor în care va avea mai mare încredere.

Seceani, la 21 Aprilie 1929.

Consiliul parohial.

1-2

Redactor responsabil: SIMION STANA.